

De onheilige mens

Preek over Jesaja 6:5

Te lezen: Jesaja 6:1-7
11 februari 1990

De prediking van deze ochtend heeft zijn plaats in een serie diensten over de heiliging. Volgens het rooster dat voor deze diensten is opgesteld gaat het vanmorgen over 'De onheilige mens'.

Ik moet u bekennen dat ik best moeite had met de voorbereiding van deze dienst. 'De onheilige mens'. Dat klinkt loodzwaar! In gedachten zag ik de mensen tijdens de preek steeds somberder kijken. Na afloop van de dienst ging ieder stil en met een ernstig gezicht naar huis. Bij het handje geven, bij de deur, vertrouwde een enkeling me toe: 'Het was geen vrolijk onderwerp, broeder. Maar het is goed dat we het weer eens duidelijk gehoord hebben. We zijn onheilige, van nature in onszelf verloren mensen. Dat moet ons af en toe weer eens voorgehouden worden!' Ik zag mensen met een besef van onheiligheid naar huis gaan. Zoals ze met het laatste nummer van ons gemeenteblad 'De Rank' en het materiaal voor de volgende wijkbijbelstudie onder hun arm naar huis gaan.

Toen ik Jesaja 6 had gelezen flitste het door me heen: als je goed over dit gedeelte spreekt hoeft dat niet te gebeuren! Uit de kerk kun je van alles en nog wat los mee naar huis nemen: 'De Rank', een schriftelijke uitnodiging voor een wijkavond, en een exemplaar van de liedbundel 'Opwekking', die je vergeten hebt terug te leggen. Maar het besef van onheiligheid is niet los mee neembaar!

In vers vijf spreekt Jesaja in de tempel woorden die er niet om liegen: 'Wee mij, ik ga ten onder, want ik ben een man, onrein van lippen'. Er is geen twijfel mogelijk. Jesaja was tot de ontdekking gekomen dat hij een onheilig mens was. Dat kwam niet omdat hij net een preek over de onheiligheid van mensen had gehoord. Hij had helemaal geen preek gehoord. Hij had engelen 'Heilig, heilig, heilig' horen zingen. Jesaja nam dat besef van eigen onreinheid, onheiligheid niet uit de tempel mee naar huis. Hij verliet de tempel niet voordat een van de engelen tegen hem had gezegd: 'Nu is uw ongerechtigheid geweken en uw zonde verzoend'.

Jesaja had in de tempel de heilige God gezien. Hij had Gods hemelse dienaren 'Heilig, heilig, heilig' horen zingen. Toen kon hij over zijn eigen lippen niet anders krijgen dan: 'Wee mij, ik ga ten onder, want ik ben een man, onrein van lippen'. Geconfronteerd met de heiligheid van God overviel hem zijn eigen onheiligheid. Jesaja kwam pas weer op de been, en hij had pas weer kracht genoeg om naar huis te gaan toen zijn onheiligheid verzoend was. Alleen zó bestaat onheiligheid: ingeklemd tussen de ontmoeting met de heilige God aan de ene kant, en de verzoening door diezelfde God aan de andere kant.

Alleen God is heilig. Dat is per definitie zo. Want alleen God is God. De heiligheid van God duidt op het unieke, alles te boven gaande wezen van God. God is een klasse apart. Dat zeggen we wel van een sportman die zo goed is, dat hij eigenlijk geen serieuze tegenstanders heeft: hij of zij is een klasse apart. Onder al wat bestaat, in de

hemel en op de aarde, is God een klasse apart. Daarom is God heilig, is Hij heilig in absolute zin. Het in het Oude Testament gebruikte Hebreeuwse woord voor heilig betekent: afgescheiden, apart gezet.

We lezen dat Jesaja in de tempel was. Hij zal daar vaker gekomen zijn, misschien wel iedere dag, zoals u iedere week in de kerk komt. Hij zat in een hoekje, en zijn blikken dwaalden in de richting van het heilige en het heilige der heiligen, waar de ark stond, met de tien geboden, en zijn gedachten dwaalden langs alles wat er in Jeruzalem gebeurde: een koning die slecht regeerde, rijke mensen die er alleen op uit waren om nog rijker te worden, een volk dat God niet diende. Zijn gedachten dwaalden langs van alles en nog wat uit zijn eigen leven. En terwijl zijn blikken gaan in de richting van het Heilige en het Heilige der heiligen in de tempel, daalt de Heilige zelf uit de hemel naar beneden. God zelf komt naar zijn tempel. De Heilige zelf daalt af naar het heilige en het heilige der heiligen! Dan blijkt dat de heiligheid van de tempel de heiligheid van God zelf niet kan bevatten.

Toen koning Salomo de tempel inwijdde, lang geleden, had hij tot God gebeden: 'Zie de hemel, zelfs de hemel der hemelen, kan u niet bevatten hoeveel te meer dit huis dat ik gebouwd heb?!' Jesaja ziet voor zijn ogen gebeuren wat Salomo zei: de Heilige past niet in het heilige. Hij is te heilig, zelfs voor het allerheiligste in de tempel. Jesaja schrijft: 'Ik zag de Here zitten op een hoge en verheven troon en zijn zonen vulden de tempel'. Het heilige van de tempel was helemaal vol met de onderkant van het omlaag golvende statiekleed van God. De Heilige zelf troont er boven. Dat is de heiligheid van de tempel, de heiligheid van het godsdienstig bedrijf, in vergelijking met de Heilige zelf: een doos om de onderkant van zijn kleed in te bewaren!

God is de absoluut heilige. Hij is een klasse apart. Hij gaat alles en iedereen te boven. Hij is onvergelijkbaar. Hij is zelfs nauwelijks te vergelijken met het mooiste wat Hij zelf geschapen heeft. De mooiste kleur op aarde is zo mooi omdat God die geschapen heeft. Maar God zelf is oneindig mooier. Het zuiverste, het helderste licht op aarde – zo helder dat je op een bergtop een top op 80 km afstand kunt zien – komt van God. Maar God zelf is lichter dan het lichtste licht. Hij is 'God enkel licht', zoals we straks zullen zingen.

Er bestaan prachtige klanken. De wereld is vol muziek. Er is schitterende muziek aan God gewijd. En daarin krijgt God terug wat Hij zelf heeft gegeven. Gods eigen stem klinkt welluidender dan de muziek van de Mattheuspassie of een missa solemnis.

Onze taal kent prachtige woorden. Dichters en verliefde mensen spelen met de mooiste woorden om het mooiste in te vangen. Maar God is in geen mensenwoord te vangen. Zoals een kerkvader uit de vierde eeuw bad:

'Hoe kunnen woorden U prijzen:
U die door geen woord te zeggen bent.
Hoe kunnen gedachten u vangen
U die door geen denken te grijpen bent'.

God gaat altijd onze woorden te boven. En daarom raken we over God niet uitgezongen en uitgesproken. Of daarom hullen we ons in eerbiedig zwijgen. En het beste wissel je beide af.

Als Jesaja in de tempel dit hoort en dit ziet – en hij ziet het niet eens echt voluit, want engelen vliegen om de Heilige heen en onttrekken Hem aan de blikken van Jesaja, terwijl die engelen zelf met hun vleugels hun eigen ogen bedekken. Hij zou het niet eens voluit kunnen zien, want de werkelijkheid van de heilige God gaat zijn ogen te boven, Terwijl zijn ogen en hijzelf aan de werkelijkheid alleen maar ten onder kunnen gaan – Als Jesaja in de tempel dit hoort en ziet, terwijl Jesaja deze heiligheid van God bij benadering ziet, roept hij uit: ‘Wee mij, ik ga ten onder, want ik ben een man, onrein van lippen’.

Jesaja wist wat hij zei, toen hij sprak over zijn onreinheid en onheiligheid. Want hij had de Heilige ontmoet. Los van de ontmoeting met de heilige God is ‘onheilig’ een leeg woord. Er zijn goede en slechte mensen. Je hebt oppassende burgers en mensen die het niet zo nauw nemen. Er zijn lieve en stoute kinderen. Maar goede mensen, oppassende burgers en lieve kinderen zijn niet heilig. En slechte mensen, mensen die het niet zo nauw nemen en stoute kinderen, zijn niet onheilig.

Er zijn mensen die naar de kerk gaan en mensen die dat niet doen. Er zijn mensen die in de bijbel lezen en mensen die het niet doen. Maar kerkgangers en bijbellezers zijn daarom niet heilig. En de anderen zijn daarom niet onheilig. Daar weten we allemaal niets van! Wat onheilig is, wordt een mens pas gewaar wanneer hij zichzelf gaat zien in het licht van de heilige God! Het licht van Gods heiligheid over je leven laten vallen... Je zelf zien in het licht van de klasse apart die Gods benadering van onze problemen is.

U hebt moeilijke burens. Ze drijven u af en toe tot het uiterste. God in de hemel weet er alles van wat het is om moeilijke benedenburens te hebben. ‘Alzo lief had God de wereld dat Hij zijn Eniggeboren Zoon niet gespaard heeft’. Hoe komt uw houding in het licht van deze heilige benaderingswijze van God?

U kunt er avonden over praten dat u geen schuld hebt in de problemen in uw huwelijk...

U weet precies te beredeneren waarom u in die onverkwikkelijke affaire in uw werk niet anders kon dan handelen zoals u gedaan hebt...

God heeft er geen behoefte aan om er met u over te discussiëren. Hij kent de situaties. De Heilige wil alleen zeggen: ‘Ik vergaf je’. U die alsmaar moet redeneren en discussiëren over wat er misging in uw leven, zeg dan – met de woorden van Jesaja - : ‘Ik ben een man, onrein van lippen’. Wie zijn onheiligheid aan de Heilige belijdt wordt door de Heilige zelf met hun verzoend.

Toen Jesaja zijn onheiligheid helder had, nam een dienaar van de Heilige een kool van het altaar en raakte de onheilige lippen van Jesaja aan, en zei: ‘nu is uw ongerechtigheid geweken en uw zonde verzoend’.

Wanneer u uw onheiligheid aan de Heilige belijdt, verzoent en heiligt de Heilige u.

